

Uunga Inatsisartunut ilaasortaq
Anna Wangenheim
Demokraatit

02-12-2022
Sags nr. 2019 - 24808
Akt. id. 21835969

Postboks 260
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 64
E-mail: isn@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Angerlarsimaffeqanngitsuuneq pillugu § 37 naapertorlugu apeqqutinut nr. 216-2022-mut akissutit

Asasara Anna Wangenheim.

Apeqqutinut qujanaq. Apeqqutit akissutaallu ataasiakkaarlugit ataani allanneqarput.

1. Naalakkersuisut isumaat sunaava, inuusuttunut ikortariallit tarnimikkullu napparsimasut napparsimavinnit unnuisarfinnut angerlarsimaffeqanngitsuunermullu angerlartinneqartarnerannut?

Innuttaasut angerlarsimaffeerunnissaat Naalakkersuisut kissaatiginngilaat. Tamanna atuuppoq innuttaasut inuusuttuuppata tarnimikkut nappaateqartut imaluunniit inuiaqatigiinni eqimattat allaappata apeqqutaatinnagu.

2. Innuttaasunut ikiortarialinnut tarnimikkullu napparsimasunut napparsimavimmit angerlartitaanerminni annertuumik ikorfartorneqartariaqartunut kommunit tulluuttunik inissaqartitsinissaannut periarfissat suuppat?

Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqutariinnullu Naalakkersuisoqarfik imatut ilisimatitsivoq:

"Inuit innarluutillit tapersorsorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 12. juni 2019-imeersumi (tamatuma kingorna: Innarluutillit tapersorsorneqarnissaannut inatsit) inuit innarluutillit nammineq inuuneqarnissaannut kommunit arlalinnik periarfissinneqarput. Kommuni suliat ataasiakkaarlugit tigussaasumik nalilersuisusssaavoq, inunnut ataasiakkaanut suna pitsaanerpaanersoq ataatsimoortumik naliliineq aallaavigalugu inuup tapersorsorneqarnissamik Innarluutillit tapersorsorneqarnissaannut inatsit malillugu pisinnaatitaanersoq. Inatsisartut inatsisaanni siunertamut aalajangersakkat aallaavigalugit kommunit inunnut ataasiakkaanut, tapersorsorneqarnissamik pisariaqartitsinemik naliliissapput, ilaatigut inuit innarluutillit inuunerinnerulersinnissaat aamma ataasiakkaat ilinniagaqarnissamut suliffeqalernissamullu periarfissaannik siuarsaanissaq ilanngullugit. Inissiamik neqeroorutit saniatigut inuit innarluutillit ulluinnani inuunerannik oqilisaassinissamut tapersorsuinemik neqerooruteqarnissamut kommunit periarfissaqarput.

Inatsimmi kommunit inunnut innarluutilinnut arlalinnik neqerooruteqarnissamut periarfissaqarput. Angerlartitaanermut atatillugu inunnut tarnikkut nappaateqartunut immikkut attuumassuteqarsinnaasut makkuupput:

- *Ulluunerani najugaqaqatigiiffimmi perorsaaneramik tapersersorneqarneq.*
- *Najugaqarfik illersugaasumi ulloq unnuarlu perorsaaneramik tapersersorneqarneq.*
- *Nuna tamakkerlugu ulloq unnuarlu neqeroorummi najugaqarneq ulluunerani annertuumik imaluunniit immikkuullarissumik tapersersorneqarneq imaluunniit pisariaqartitat taakku allatut matussuserneqarsinnaanngippata paaqqutarineqarneq, isumassorneqarneq passunneqarnerluunniit.*
- *Nammineq angerlarsimaffimmi tapersersortitut ikiorteqarneq.*
- *Suliffissaqartitsinerut, sammisassaqartitsinerut aamma katerisimaaqateqarnissamut neqeroorutit."*

Ilanngullugu Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik ilisimatitsivoq imatut:

"Napparsimasup angerlartinneqarnissamut piareeqqasup inuttut inissisimanagera pillugu ernumanartoqarpat, assersuutigalugu angerlarsimaffeqanngitsuuneq pillugu, Peqqinnissaqarfiup napparsimasup kommuni najugaqarfia attaveqatigiittut naapeqatigiinnissamut aggersassavaa. Taamaattoq kommuni amerlanertigut nukinginnartumik iliuseqarsinnaaneq ajorpoq, kisianni inissiamut allatsinnermut aamma tapersersuinerut tunngatillugu allanik isummernissamut, assersuutigalugu tapersersortitut ikiorteqarnermut imaluunniit najugaqarfimmut ikiuisinnaalluni.

Peqqinnissaqarfimmi misigineqartarpoq, napparsimasut ilaasa, siusinaartumik pensionisianik imaluunniit pisortanit ikiorsiissutinik allanik pisartagaqartuugaluarluni ineqarnermut akiliisarnertik paarinerluttaraat. Inissiaatileqatigiiffimmut akiitsoqarnerup naggataatigut innuttaasooq inissiamut utaqqisunut allatsinnissaa pinngitsoortissinnaavaa. Peqqinnissaqarfik periarfissaqanngilaq napparsimasut inersimasut uninngatittariaqarnissaannut innuttaasut inissaqarnerat paasinarsinissaata tungaanut, tamannami piffissami sivisusinnaasarmat.

Tarnikkut napparsimasunut suliassaqarfimmi misigineqartarpoq napparsimasut inuusuttut 18-it 25-llu akornanni ukiullit ilai unammillernarsinnaasut meeraanerminni inissineqartunut tunngatillugu. Inersimasunut ikaarsaaneq amerlanertigut inuusuttunut ajornartorsiortitsisarpoq, aamma assersuutigalugu aningaasaqarnermut tunngatillugu nammineq akisussaaffeqarneq iliuseqarfiginissaat ajornartorsiutigisarlugu.

Tarnikkut napparsimasunut suliassaqarfimmi misigineqartarpoq inuusuttut angerlarsimaffeqanngitsut tarnimikkut nappaatillit passunneqarnissaaq siunertaralugu eqqartuunneqartartut amerliartortut. Passussinerup aalajangiusimanagera aamma napparsimasup nanginnissaanut/ajorseriarnissaanut pinaveersaartitsinissaaq ajornakusoortarpoq, sinaakkutit aqqissugaanerlu inuunerminni amigaatigimmagit. Taamaattumik nakorsiarnissamut aamma naapinnissamut aggersarneqarfiusunut takkunnissartik ajornakusoortittarpaat, soorlu kommunimi sullissisumut. Taamaattumik napparsimasut taakku ulluinnarni tapersersorneqarnissaaq pisariaqartippaat, kisianni Tarnikkut napparsimasunut suliassaqarfimmi misigineqartarpoq, napparsimasut ikiorneqarnissamik qinnuteqarnerat Kommunimiit itigartinneqartartut angerlarsimaffeqanngitsuunerat tunngavilersuutigalugu."

3. Pisortanit ikiorsiissutinut inatsisip allanngortinnissaanik Naalakkersuisut pilersaaruteqarpat, ikiorsiissutinik piniaraanni ineqartariaqarnermik piumasaqaat peerlugu?

Pisortanit ikiorsiissutit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 6, 20. juni 2022-meersoq Inatsisartut upernaakkut ataatsimiinnerminni akuersissutigaat. Inatsisartut inatsisaat ulloq 1. juli 2023 atuutilersinneqassaaq.

Inatsisartut inatsisaanni § 5, imm. 2 periarfissiivoq inunnik aalajangersimasumik najugaqarnatik Kalaallit Nunaanniittut, inuit allattorsimaffianni Kalaallit Nunaanni najugaqanngitsutut nalunaarsortinneqarpata, pisortanit ikiorsiissutinik pisinnaatitaasut.

Ilanngullugu inatsisinut oqaaseqaatini toqqaannartumik allaqqavoq, aalajangersakkami ilaatinneqartut *"inuit angerlarsimaffeqanngitsutut isigineqartut."*

Tamama kingorna pisortanit ikiorsiissutinik pisartagaqarnissamut pisinnaatitaasut kalaallinut inuiaqatigiinnut aalajangersimasumik attaveqarnerat taamaallaat piumasaqaataavoq, nassuiarneqarluni imatut:

"Inuit kalaallinut inuiaqatigiinnut aalajangersimasumik attaveqartutut isigineqarput, inuttut kalaallinut inuiaqatigiinnut attaveqartut. Assersuutigalugu imaassinnaavoq inuk Kalaallit Nunaanni inunngortoq alliatortuluni, inuk Kalaallit Nunaanni angajoqqaartoq imaluunniit allanik qanigisaqartoq imaluunniit inuk piffissami sivisunerusumik Kalaallit Nunaanni inuit allattorsimaffiani siornatigut nalunaarsorneqartoq."

Taamaalliluni ulloq 1. juli 2023-p kingorna pisortanit ikiorsiissutinik pisinnaatitaanermut piumasaqaat aalajangersimasumik najugaqarnermut tunngajunnaassaaq, kisianni inuup Kalaallit Nunaannut inuttut attaveqartuunera kisimi piumasaqaatinngussalluni.

a) Allaffissornikkut inuiaqatigiinnullu aningaasaqarnikkut pisortanut qanoq kinguneqassava?

Apeqqumut 3-mut akissut innersuussutigineqarpoq.

4. Nuna tamakkerlugu angerlarsimaffeqanngitsutut nalunaarsorneqarsimannngitsut Naalakkersuisut qassiussangatippaat?

2022-mi angerlarsimaffeqanngitsunik kisitsineq aqqissugaasumik peqqissaarussamillu tunngaveqarluni nuna tamakkerlugu kisitsineruvoq siullerpaaq. Ilisimatusarfiup Naalakkersuisut sinnerlugit kisitsineq ingerlappaa. Kisitsinermi ilaatigut siunertaavoq peqqissaartumik sinaakkutinik pilersitsinissaq, siunissami kisitsinerne atorineqarsinnaasut. Naatsorsuutaavoq 2022-mi angerlarsimaffeqanngitsunik kisitsinermi misilittakkat siunissami angerlarsimaffeqanngitsunik kisitsinerne aallaavigineqassasut. Tamanna tunngavigalugu naatsorsuutigineqarpoq, siunissami angerlarsimaffeqanngitsunik kisitsinerit iluaqutigalugit suliaasaqarfik peqqissaartumik nakkutigineqarsinnaassasoq.

2022-mi angerlarsimaffeqanngitsunik kisitsinerne naliliiffigineqarpoq, innuttaasut 491-it angerlarsimaffeqarnatik inuusut. Angusap taassuma kinguneraa marlunnut immikkoortinneqarneri: ersittumik angerlarsimaffeqanngitsuuneq aamma ersinngitsumik angerlarsimaffeqanngitsuuneq.

Angerlarsimaffeqanngitsut amerlassusaat qulaajarniarlugu unammillernartut annerpaat ilagaat, ilaatigut innuttaasut atugarliortut angerlarsimaffeqanngitsullu eqimattaammata tamatigut allanngorartuurtut. Innuttaasut amerlasuut ersinngitsumik angerlarsimaffeqanngitsutut inuupput, tamannalu pissutaalluni kisitsinissaq annertuumik unammillernarluni, innuttaasummi ilaat unnuiffissaqartarput, kisianni namminerisaminiunngitsaq. Ersinngitsumik angerlarsimaffeqanngitsut sofami sinittartuusinnaapput immaqaluunniit siniffissartik pillugu inuit atortittartullutik. Tamanna tunngavigalugu Naalakkersuisut isumaqarput, nalunaarsorsimannngitsunik peqartoq. Naalakkersuisut nalunaarsorsimannngitsut qanoq amerlatigineri ilisimannngilaat.

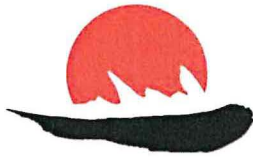
5. Naalakkersuisut allanik eqqartukkamut soqutiginaatilinnik paasissutissiisinnaappat?

Sammisaq Naalakkersuisut ilungersunartutut isigaat, taamaattumik angerlarsimaffeqanngitsuuneq pillugu periusissiami 2022-mi naammassineqartussatut naatsorsuutigineqartumut aamma ilanngunneqarumaarpoq.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Jess Svane'.

Jess Svane

23. november 2022

Inatsisartut ingerlatsinermut maleruagassaanni § 37 imm. 1 tunngavigalugu Naalakkersuisunut ukuningga apeqquteqaateqarpunga:

Naalakkersuisunut apeqquteqaatit:

1. Naalakkersuisut isumaat sunaava, inuusuttunut ikiortariallit tarnimikkullu napparsimasut napparsimavinnit unnuisarfinnut angerlarsimaffeqanngitsuunermullu angerlartinneqartarnerannut?
2. Innuttaasunut ikiortarialinnut tarnimikkullu napparsimasunut napparsimavimmit angerlartitaanerminni annertuumik ikorfartorneqartariaqartunut kommunit tulluuttunik inissaqartitsinissaannut periarfissaat suuppat?
3. Pisortaniit ikiorsiissutitut inatsisip allannortinnissaanik Naalakkersuisut pilersaaruteqarpat, ikiorsiissutit piniaraanni ineqartariaqarnermik piumasaqaat peerlugu?
 - a. Allaffissornikkut inuiaqatigiinnullu aningaasaqarnikkut pisortanut qanoq kinguneqassava?
4. Nuna tamakkerlugu angerlarsimaffeqanngitsutut nalunaarsorneqarsimangitsut Naalakkersuisut qassiussangatippaat?
5. Naalakkersuisut allanik eqqartukkamut soqutiginaatilinnik paasissutissiisinaappat?

(Inatsisartunut ilaasortaq Anna Wangenheim, Demokraatit)

Tunngavilersuut

Sivisuumik ilisimaneqareerpoq, kommunit piffissat ilaanni napparsimavinni/DIH-mi napparsimasut nakorsartereernerisa kingorna "siniffimmik attartornermut" akiliisariaqartarneri. "Siniffimmik attartorneq" akisusunut kaajallaasitaq malillugu ulloq unnuarlu aallartinera aallaavigalugit aningaasamininnguaniit tusind koruunerpassuarnut akeqarsinnaasarlutik.

Angerlarsimaffeqanngisut kisinneqarneranni nutaami takuneqarsinnaavoq, nunatsinni innuttaasut 1 procentiata missai angerlarsimaffeqanngitsut. Innuttaasut 400 sinnerlugit assigiinngitsunik peqquteqarlutik angerlarsimaffeqanngitsutut nalunaarsugaapput.

Pisortanit ikiorsiissutitut inatsimmi piumasaqaataavoq, innuttaasup aaliangersimasumik angerlarsimaffeqarnissaa imal. najugaqarfeqarnissaa. Innuttaasorli najugaqanngippat, assersuutigalugu unnuisarfimmi sinittarnermi/isersimasarnermi saniatigut, inuiaqatigiinni ikiortariaqarnerpaat naleqquttumik ikiorneqarnissaminnut mattussaassapput. Taamaattumik inuiaqatigiit atugarissaarnerat ima aaqquissuutaavoq, innuttaasut nukissallit, angerlarsimaffillit kisiisa pisinnaatitaaffeqarnerminnik

ilisimaarinnittut, ikiorserneqartarnerat inuit hornorujulikkaat isumaginninnikkut katataasimasunut sanilliullugit.

Ilisimaaraarput, Naalackersuisut nuna tamakkerlugu angerlarsimaffeqanngitsunut suliniutissaq ingerlakkaat. Suliniutaannaalli innuttaasut ikiortariaqarnerpaat alianartut, ajornartorsiutannullu tassangaannaq takkuttunut aaqqiissutaasinnaangilaq. Pisortanit sumiginnaaneruvoq, ikiortariallit piffissaagallartillugu ikiorneqarsimannginnerat taamaasillutillu alianartumut inissittoortarnerat, angerlarsimaffeqannginnermi alianartuummat.

Taamaattumik soqutigaara tusassallugu, Naalackersuisut suliniutit ersarissut suut suliniutiginiarneraat, ataatsimeersuarnerit suliniutillu, maannakkut innuttaasunut ikiorneqartariaqartut pisariaqartitaannut ikiuutaasinnaangitsut saniatigut.

Apeqquteqaatima ullut suliffiusut qulit ingerlaneranni akineqarnissaat kissaatigaara.